

flere Penge, end der var Trang til, gav til alle dem, der kom. Men naar der er mange flere Ansøgere, end man har Penge til, vil man let komme til baade at begaa Uret og maaske ogsaa faa store Ulemper ved udelukkende at tage Hensyn til Ansørgernes Antal. Det ærede Medlem fra Grenaa (Pedersen-Nyskov) sagde, da der blev henvist til Randers Amt, at Grundene, hvorfor man havde saa mange Ansøgere derfra, var, at der var saa mange jordløse Huse dér. Det er vist rigtigt nok. Der har været mange af dem i Randers Amt, og der er ogsaa Amter, hvor vi vide, at der kun er faa af den Slags. Men jeg tror nu nok, at der til Grund for de mange Ansøgninger bl. a. kan ligge den Omstændighed, at man har en dygtig og energisk Kommission med en dygtig og energisk Formand i Spidsen, hvilket jeg tror er Tilfældet i dette Amt. Der er maaske ogsaa Grund til at undersøge, hvorfor der har været saa mange jordløse Huse. Det er muligt, at man netop vil komme til det Resultat, at de lokale Betingelser egentlig ikke have været gode for Smaaejendomme. Jeg vil i den Henseende for ogsaa at nævne noget, der maaske kan volde Ulemper, og som jeg ogsaa skal komme lidt ind paa, sige, at Randers Amt efter min Mening er et ret farligt Amt. Det er ikke alene med Hensyn til dette Forhold, hvor vi ingen Erfaringer have, i alt Fald ikke synderlige Erfaringer; men vi have i andre Retninger Erfaringer for, at Randers Amt er et noget farligt Amt. Jeg sigter saaledes til Kreditforeningerne, hvor Randers Amt har at opvise ikke saa faa Tab, fordi man har syntes, at de paagældende Ejendomme vare bedre end den Pris, det senere viste sig, at de kunde bringe hjem.

Vi staa foreløbig paa Forsøgsstadierne med Hensyn til Indkøb af Jord. Vi have endnu ikke prøvet, hvordan Forholdene ville stille sig ved Konjunkturforandring. Vi kunne faa Konjunkturer, hvor det bliver meget vanskeligt at holde disse Statshuse i Drift, vi kunne let faa Konjunkturer, hvorved det bliver saa daarlig en Forretning, at maaske en Del vil unddrage sig den Byrde at have et saadant Hus ved at gaa fra det. Og jeg vil sige, at skulde den Tid komme — vi have, som sagt, for lidt Erfaring endnu —, vilde det være ret uheldigt, at man havde, om jeg saa maa sige, anlagt dem kolonivis. Det er ganske rimeligt, at kommer der vanskelige Tider, har man større Modstandskraft, hvor Husene ligge mere spredte, og hvor der ogsaa er et eller andet at tjene ved Siden af

under vanskelige Forhold. Man skal ikke kimse ad det at have et Bierhverv ved Siden af sin Bedrift. Jeg vil f. Eks. sige, at i min Egn er der et Par Steder, hvor man bor i Nærheden af en stor Fabrik, og disse Folk have det udmærket godt, de gaa paa Fabrikken, naar de kunne faa Tid til det, og tjene en stor Dagløn, saa passe Konen og Børnene, og Manden, naar det er nødvendigt, Bedriften. Jeg tror, at det let kunde komme dertil, at vi indvandt ret dyre Erfaringer ved, at vi saaledes anlagde Husmandsbrugene for meget samlede, navnlig naar det ikke sker, fordi de naturlige Forhold egne sig dertil, men meget mere fordi det er energiske Folk, der kæmpe for Sagen. Jeg tror derfor, det er rigtigt, hvad det ærede Medlem fra Faaborg (Christiansen) sagde, at det bør i hvert Fald tages under Overvejelse, selvfølgelig ikke at forlade det, der staa i Loven — der staa jo utrykkeligt, at der væsentligt skal tages Hensyn til Ansørgernes Antal —, men i ret væsentlig Grad at tage forskellige andre Hensyn. Jeg vil henstille, at man netop overvejer den Side af Sagen i det Udvalg, som eventuelt bliver nedsat.

Der er ogsaa andet, der kan siges at være uretfærdigt ved Fordelingsmaaden: Hvis det virkelig er et Gode for en Egn — vi staa endnu paa ret bar Bund med Hensyn til Oplysninger derom —, der staa i nogenlunde Forhold til den Byrde, Staten har deraf, er det ogsaa Uret, at enkelte Egne tage det hele, og at de andre faa mindre. Det er dog mange Penge og ret store Byrder for Staten, det drejer sig om.

De Udtalelser, der fremkom fra det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen), tyde paa, at han i ikke ringe Grad har misforstaaet det, der vel nok er Grunden til dette Forslags Fremkomst overhovedet. Jeg mener, at dette Forslag fremkommer for at afhjælpe en Nødtilstand. En Masse Mennesker har stolet paa, at de kunne faa en saadan Lød, og forberedt sig derpaa, og nu er der ikke Penge nok. Det har sikkert været et væsentligt Motiv til dette Lovforslag, at man har villet hjælpe disse Folk, og det vilde man jo komme ved Siden af, hvis man vilde bruge denne Million Kroner til at eksperimentere med med Hensyn til Statsfæste, selv om man i øvrigt kunde ønske at faa denne Tanke undersøgt. Jeg mener, at den Kommission, som bliver nedsat — og det gør den vel —, netop ogsaa bør overveje dette Spørgsmaal, hvorvidt man maa anse Statsfæste